proč by ona zákonem zamýšlená ochrana měla býti odpírána právě jen ústavům pojišťovacím, zabývajícím se pojišťováním nemocenským ani v zákoně ani v podstatě věci nalézti nelze.

Tyto úvahy vedou nezbytně k úsudku, že omezení v odst. 4. § 1. zákona stanovené platí i pro *nemocenské*, a že tudíž ani nemocenské zapsanými pokladnami pomocnými zajišťované nesmí převyšovati 28 K týdně.

—š.

JAN JOHN:

Bytové poměry na periferii hl. m. Prahy.

Místní organisace československé sociální demokracie v Nuslích uspořádala roku 1919 cyklus přednášek Dra Zděnka Boučka o tuberkulose. Posluchačstvo, jež neomezovalo se na příslušníky sociální demokracie - poučeno o velkém nebezpečí, kterým je tuberkulosa pro národní zdraví a o jejich podmínkách sociálních — ustavilo ze sebe sbor dobrovolných pracovníků, kteří si vzali za úkol, vyšetřiti v Nuslích sociální poměry, které jsou snad hygienickou závadou a vlastním pařeništěm tuberkulosy. Zatím účelem prošly komise sestavené uvedeným sborem řadu bytů nuselské chudiny. Poznatky své formulovaly podle dotazníků, jež sestavil dr. Zdeněk Bouček. Dotazník zjišťoval ulici, popisné číslo domu, polohu bytu, jméno nájemníkovo, zaměstnání, rozlehlost bytu, počet osob byt obývajících, počet dětí mezi nimi, počet podnájemníků, zda provozuje se v byté živnost, konečně temnotu a vlhkost bytu. Vyšetřování prováděno bylo v 513 bytech. Všech bytů je v celých Nuslích i s Pankrácí 9250 v 713 domech. Obyvatel je v Nuslích nad 31.000, takže přijdou průměrně as 44 obyvatele na jeden dům. Při tom je však nutno pamatovati, že je celá řada domů starých a mezi nimi jsou domky poměrně malé, dále, že v nových domech jsou i byty komfortní, kde na jeden byt připadá více místností a osob nemnoho, kdežto v domech starých ale již činžovních jsou téměř vesměs byty malé a ovšem přelidněné. Téměř ve všech bytech chudiny jsou podnájemníci, často 4 i více; ba jsou byty o jedné místnosti, které mají rodin několik! Na Pankráci prohlídky a šetření bytová se nedála. Ale není pochyby, že tam v celku nejsou poměry lepší.

Vyšetřování vztahovalo se na celou obec: (na Nusle staré a na Nusle Účolí). Zjištěné poměry, jak je dotazníky zachytily, zrevidoval Jan John, člen obecního zastupitelstva v Nuslích, s nímž byty, o které tu šlo, prohlédli si členové americké a anglické mise, provázeni slečnou Dr. Alicí Masarykovou a sl. Ivou Neubauerovou a některé zvláště úžasné byty i fotografovali. Dotazníky byly odevzdány obecní správě, aby učinila podle nich, jak bude možno, nezbytná opatření policejně zdravotní. Po přehlédnutí budou uloženy v archivu Sociálního ústavu. Poněvadž zjištěná data bytová jsou přímo hrůzná, neváháme otisknouti aspoň některé ukázky vyšetřených poměrů, abychom tím živěji budili sociální svědomí české veřejnosti a podporovali snahy, které ministerstvo sociální péče uplatňuje pro nápravu bytových poměrů.

Ukázky které uvádíme jsou z ulice Lumírovy, Jaromírovy, Oldřichovy, Krokovy, Soběslavovy, Mečislavovy a Boleslavovy, tedy z nejhrůznějších stran města.

V čísle pop. 115, které lid sám nazývá „Fišpankou" je byt hotové doupě, jehož přední místnost je bez oken a bez podlahy; dvéře, jež byly kdysi skleněné, jsou nyní polepeny papírem a pobity prkénky. Se stěn teče

Za tmavou předsíňkou je místnost nemnoho světlejší, do níž propouští trochu světla pouze malé okénko pod chodníkem ulice. Abychom se mohli rozhlédnouti, bylo třeba rozškrtnouti sirku. Byt ten obývá nájemník, který – nucen nouzí — bere si ještě nocleháře. Stejný byt je vedle; obývá jej rodina s 5 dětmi ve věku od ½ roku do 7 let. Ve všech bytech teče přímo se zdí. Uvedené byty jsou pod zemí (již pod niveau ulice). Přes to ještě pod nimi, tedy ve druhém patře pod zemí, je několik bytů, v nichž mají myši rejdiště, mokro je jako po dešti, neboť stěny nasakují nejen přirozenou vlhkostí, nýbrž i z mokvající odpadkové roury proniká do místností voda. Nájemné z bytů je 200 až 300 Kč. ročně. Stejně je v některých jiných domech Lumírovy ulice, na příklad v čp. 105 jsou rovněž byty ve dvojím patře pod niveau ulice. Jeden z nich, obýván 4 osobami, je tak vlhký, že omítka padá se stěn a na zdi vyráží a usazuje se patrně sanitr. Spící jsou ráno pokryti jako by sněhem nebo popelem. Je pochopitelno, že matka i obě děti rodiny, byt ten obývající, jsou nemocny a plny boláků. Hned vedle je stejný byt, obývaný však 6 osobami, z nichž 4 jsou děti v stáří od 4 do 8 let a kojenec. Zde také zveličuje vlhkost bytu prosakující okapová roura. Z bytů těch platí se nájemné 312 až 320 K. roč. V jiném bytě téhož domu docela propouští mokro do bytu porouchaná stoka. V jiném domě, čp. 102, jsou byty sice přízemní, ale buď vůbec bez oken, osvětlované pouze zasklenými dveřmi, vedoucími do dvora nebo malým okénkem, kterým při vysokých zdech domovních vůbec slunce do bytu nepronikne. Rozumí se, že i tyto byty, ač jsou nad zemí, jsou velmi vlhké.

V ul. Jaromírově v čp. 127 nalezli jsme byt o jediné komoře, vlhký, bez oken a páchnoucí plísní. Tam také domovník, jenž má 9 člennou rodinu (3 malé dítky), obývá byt o 54 m³, jehož pokoj je opět bez okna. Byt je ovšem vlhký a plný zápachu plísně. V domě čp. 92 jsou vlhké nejen všechny byty v přízemí, nýbrž i v prvním patře a to tak, že mokro vystupuje až na stěnách. Za byt takový platilo se loni 440 Kč. roč. V těchto bytech bydlí však již „lepší třída", než v ulici Lumírově. Stejné poměry jsou v domech čp. 170, 179, 244 a j.

V ul. Oldřichově v domě čp. 425, je byt prostřední, malá komůrka, do níž za deště prosakuje vlhkost stropem. V čp. 283 je byt, obývaný 7 osobami, který má jediné malé okénko do tmavé chodby. V čp. 490 měl domovník za svou práci sklepní byt o 37½ m², na nějž však doplácel roč. 280 Kč. Byt který je velmi vlhkým, obývalo 6 osob, z nichž 3 byly děti.

Dům čp. 103 v ul. Krokově obývá samá chudina. Byty jsou sice nad zemí, ale jsou vesměs vlhky, takže v nich je i houba a plíseň. Nejvlhčejší jsou byty do dvora, kam vedou jejich okna, pavlačí zastíněná. Ale ani v 2. patře nejsou byty zcela suché.

V ul. Soběslavově v domě čp. 366 byt, jehož celková výměra je 48 m², obývá 7mi členná rodina. Odvodní roury ze záchodu jsou tam tak špatné, že mokro prosakuje do bytu, takže brambory v bytě uložené byly nasáklé nejen mokrem, nýbrž i zápachem. Stejně je při domovníkově bytu v čp. 229. Ještě horší jsou bytové poměry v ul. Mečislavově, na př. v čp. 164 jsou přízemní byty vesměs tmavé a vlhké, většinou přeplněné: v bytě o celkové výměře o 36 m³ bydlí 6 osob, z nichž jsou 2 malé děti. V jiných domech docela chovají nájemníci — nuceni k tomu bídou o potraviny — králíky, ba i kozu. Je pochopitelno, že ve všech bytech je plíseň, houba a stěny všechny mokry. Ba nalezl se tu i byt úplně bez oken. Vlhko je v některých bytech takové, že sůl a cukr volně ponechané řídnou v kaši. Podobné po-

měry jsou v domech čp. 155, 221, 224, 225, 480. Neihroznější byty však jsou v Boleslavově ul. čp. 279 v tak zvané „Terebce". Byty zde mají nejen všechny závady, připomenuté již při líčení jiných bytů Nuselské chudiny, ale nad to je celý dům přímo zamořen myšmi. Pod domem vede totiž stoka, z níž myši do bytu vnikají. Obyvatelstvo přízemí je nuceno po celou noc svítiti kahanci, poněvadž myši v noci, je-li tma, vnikají do bytu a kde co chlodají. Ba stalo se po dešti, že přeplněná stoka nadzvedla podlahu a s vodou vnikaly do bytu hejna myší, jež musili nájemníci zahánět košťaty.

V celku ve všech bytech Nuselské chudiny je vlhko, nedostatek slunce a světla, byty jsou přeplněny a nečisty a to nejen vlastní vinou nájemníku — (ostatně i čistota je leckdy luxus, jejž dopřáti si bída nedovoluje) — nýbrž přímo vinou stavebních závad a nedostatků v těch kterých domech. Při tom ze všech bytů platí se nepoměrně vysoká činže, což zaviněno je zejména domovní spekulací. Domy jdou tu často z ruky do ruky, mění co chvíli majitele, jenž každý, zvýšiv činži, snaží se dům dále prodati. Tak na př. dům čp. 490 byl ve ¼ roce 3krát prodán, při čemž jeho cena stoupla ze 75.000 v roce 1918 na 200.000 na sklonku r. 1919. Vyličené poměry jsou jistě takového rázu, že není třeba k nim ničeho připojovati, suché údaje o nich jsou samy dosti výmluvné.

FR. PAZOUREK, účetní ředitel.

Cestovné a stravné státních zaměstnanců.

Na úhradu větších výloh, vzniklých při služebních cestách tím, že nutno se stravovati, po př. i nocovati mimo vlastní domácnost, poskytuje se zvláštní denní stravné (dieta). Toto dělí se na dva druhy a to na jednoduché (nebo zmenšené, též omezené) a plné (či zvýšené). Jednoduché stravné povoluje se při obyčejných úředních cestách v úředním obvodu (okresu), nebo při komisích mimo sídlo úřadu. Plné stravné určeno jest pro cesty dvorní (ministeriální), pro úřední cesty mimo služební obvod, dále pro úředníky od IV. hodn. třídy nahoru bez omezení místního, jakož i pro přesídlení, pokud ovšem obvyklá náhrada za přesídlení vůbec může býti požadována.

Za komise a úřední cesty v místě služebním (obzvláště jednodenní) nepřísluší stravné, leč jest prokázáno, že doba trvání jejího podmínila stravování mimo dům (min. výn. ze dne 3. prosince 1859 čís. 221 ř. z. a výn. minist. financí ze dne 7. března 1886 čís. 2070). Stejně jest postupovati při povolování stravného za komise v blízkosti místa úředního, jehož vzdálenost nepřesahuje 1 hodinu cesty pěšky (3.8 km) a jestli komise včetně cesty tam i zpět netrvala déle než půl dne (6 hodin) a to bez ohledu na to, zda komise ta prováděna byla v zájmu úřadu nebo dotyčné strany (min. výn. ze dne 28. června 1876 čís. 97 ř. z.)

Stravné se dále nepovoluje v případech, v nichž počátek i konec komise či úřední cesty (včetně zpáteční jízdy) spadá do obvyklých úředních hodin.

Při úředních cestách přes hranice státu (do ciziny) může ve smyslu dvorního dekretu ze dne 21. května 1812 vzhledem k jiným, tam panujícím drahotním poměrům, ústřední úřad povoliti zvýšení stravného až do dvojnásobné výše.

Jinak nesmějí k obvyklému stravnému býti povoleny žádné jiné přídavky, nebo zvýšení. — Při služebních cestách v cizině povoluje se zvýšené stravné však pouze za ony dny, které byly celé, t. j. od 12. hodiny v noci v cizině stráveny.